

రచయితను గూర్చి

జననం: 1923లో. జన్మ
స్థలం: కడప జిల్లా, వెంకట
రాజుపల్లి. విద్యాభ్యాసం:
రాజంపేట జోర్డు
హైస్కూల్. అనంతపురం
ఆర్ట్స్ కాలేజి, వార్తేరు
ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం,
తెలుగు ఎం. ఏ., హిందీ
విశారద; డాక్టరేట్ బిరుదు

S V వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీ; ప్రభుత్వ కళాశాలలో ఆంధ్రో
పన్యాసకులు ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ సాంస్కృతిక
వ్యవహారాల ప్రత్యేకాధికారి. సెక్రటేరియట్.

కావ్యములు : (కం)కాశరాత్రి, నవసృష్టి

నవలలు: ఆదర్శం భావం, స్వగతం, సంసారం, ప్రేమభిక్ష,
శోభాదేవి, శంపాలత, చీకట్లో కాంతిరేఖలు, రామరాయలు,

పిల్లల నవలలు: కోట వీరన్న సాహసం, ఉదయగిరి పోలన్న
ధైర్యం, మం తాల రామన్న మొండితనం, కవిగారి బాల్యం.

నాటకాలు: సహజీవనం, సమరసత్వం, మానవత్వం పరిష్కారం,
భువన విజయం, ఎక్కడి గొంగడి అక్కడనే.

పరిశోధన: ప్రబంధములలో ప్రకృతి వర్ణన.

Acc. No. 527

నవపూర్ణి

Reviewed
R.

10/2-23

డాక్టర్ అంతటి నరసింహం

Acc. No. 527

మే 1979

వెల : 6-00

214.2131
12/1/79

ప్రతులకు: సమతా సాహితీ

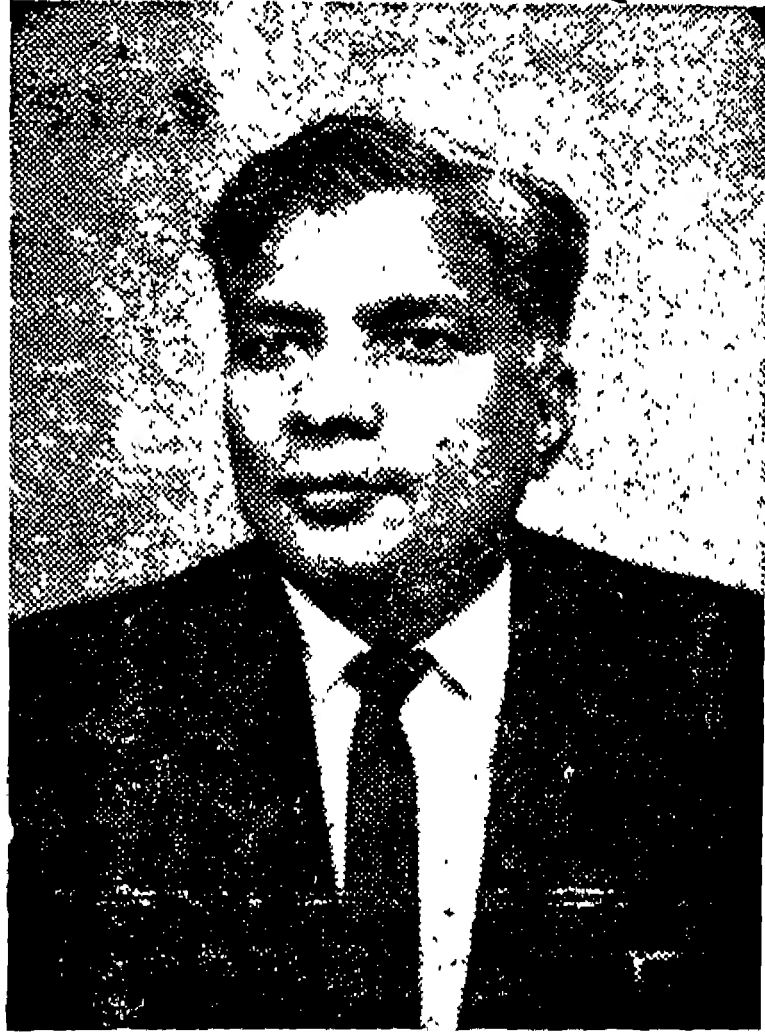
3-4-705/5 నారాయణగుడా, హైదరాబాదు

(C) అంతటి నరసింహం

ముద్రణ : వేంకట్రామ్ పేపర్ ప్రొడక్ట్స్ (ప్రై) లిమిటెడ్
నారాయణగుడా, హైదరాబాదు.

కృతి స్వీకర్త

శ్రీ జాగర్లమూడి వీరాస్వామి

సుకుమార దేహుండు
సువిశాల హృదయుండు
అంతరాంతర బాహ్య
సౌందర్య కలితుండు

సాంస్కృతికరంగాన
సమ్యక్ నటాగ్రసరు
డసలు జీవితమందు
నటనమెరుగని వాడు

ఉన్నత విద్యలనుపొంది
ఉన్నత ఉద్యోగియయ్యు
ఉన్నవాడు లేనివాడు
అన్నభేదమే తలపడు

వరసలి మహాలక్ష్మమ్మకు
వీరాస్వామికి నాకృతి
నవసృష్టిని షష్టిపూర్తి
కందించితి కానుకగా.

ఒ క మా ట

పాతికేళ్లు పైగా కవి సమ్మేళనాల్లో పాల్గొంటూనే వున్నాను. కవితలను పత్రికలలో ప్రకటిస్తూనే వున్నాను. రేడియోలో పఠిస్తూనే వున్నాను. కాని యింతవరకూ వాటికి వున్నకరూపాన్నివ్వలేదు. ఇంతకాలానికి కొన్ని గేయాలను మాత్రం గ్రంథ రూపంలో వెలువరిస్తున్నందుకు సంతోషం.

కవితారూపం యెట్లావుండాలన్నది చర్చనీయాంశం కానక్కరలేదు.

రూపంకాదు ప్రధానం, కవితావేశం

అంతేకాదు దాన్ని ఆవిష్కరించే విధానం

గేయకవిత వ్రాయడం కష్టమైన పని. వచన కవితలో ఛందస్సు వుండదు. గేయకవితలో మాత్రా ఛందస్సుంటుంది. అదిలోనో అంతం లోనో యతిప్రసాలు గూడా పాటించబడతాయి. చిన్నచిన్న పాదాలు గలిగివుండటమూ, అందులో యతిప్రసాలు పాటించబడడమూ, భాష సులభ వ్యావహారికంలో వుండటమూ దీనికిగల కష్టాన్ని పెంచుతాయి.

గేయ కవితలో భావ విస్తృతి, భాష సంయమనమూ తప్పవు. అదే పద్య రచన అయితే ఒక చిన్నభావంచుట్టూ బ్రహ్మాండమైన సమాసాల రూపంలో భాష సంచరిస్తుంది. గేయంలో పెద్దభావం చుట్టూ సార్థకమైన చిన్న పదాల ప్రయోగం వుంటుంది. ఎందుకంటే అది పండిత పామరులకు సైతం అర్థం కావాలి గాబట్టి. ప్రయోజనం యివ్వాలి కాబట్టి.

ప్రోత్సాహమిచ్చిన అనేక మిత్రులతో పాటు అండగా నిల్చి అత్యల్ప కాలంలో ముద్రించి యిచ్చిన వెంకట్రామా పేపరు ప్రోడక్ట్స్ యం. మురళీకృష్ణగారికి, ప్రెటీల్ వేసిన శీలావీరాజు గారికి ఇంకా అనేక విధాలుగా సాయపడుతున్న బుడ్డిగ సుబ్బరాయన్ గారికి కృతజ్ఞుణ్ణి.

వివేచనాశీలుడూ, వినయవంతుడూ, జాహ్నంతర సౌందర్యయుతుడూ విద్యాధిక ఉన్నతోద్యోగి అయిగూడా గర్వమిసుమంతగూడా లేనివాడూ అయిన జాగర్ల మూడి వీరాస్వామి గారికి తీయన పట్టిపూర్తి సందర్భంగా యీ గ్రంథాన్ని అంకితమిస్తున్నందుకు ధన్యుణ్ణి.

న వ సృ ఙ్గి

సృష్ట్యాదినుండి చూ
స్తున్నాను యీ సృష్టి
ఇది పాపభూయిష్ఠ
మిది దుష్ట ధిష్ణ్యమ్ము

అలవేదములనాడు
ఆర్యాభి నిర్యాణ
ఫలముగా ద్రావిడుల
వధ బలిసిపోయినది

అలవర్ణ ధర్మమ్ము
తొలినాడు ద్రావిడుల
రాక్షసులజేసి ని
ర్వాసనము చేసినది

అలనాడు బౌద్ధ ధ
ర్మాల పాలించు నే
తల రాక్షసులజేసి
క్షణన గావించినది

ఆనాడు జంతుబలీ
యజ్ఞాలు పాపాల
టంచు చాటిన బౌద్ధు
లను బట్టి చంపినది

సృష్ట్యాదినుండి చూ
స్తున్నాను యీ సృష్టి
ఇది పాప భూయిష్ట
మిది దుష్ట ధిష్ణ్యము

తమకు లొంగని వారి
తనయులను కవ్వించి
తిరుగుబాటుల లేవ
దీసి చంపించినది.

ఇంటిగుట్టను రచ్చ
కీడ్చు స్వార్థుల గలిసి
కూటస్థులను జుట్టి
ఖానీలు చేసినది.

తన మాట విననట్టి
ధరణి పాలురనెల్ల
మాయావతారాల
మోసాన చంపినది.

సమతయు నహింసా
ప్రచారమును కావించు
స్వచ్ఛ ధర్మమును ని
ర్వాసనము చేసినది

సృష్ట్యాదినుండి చూ
స్తున్నాను యీ సృష్టి
ఇది పాపభూయిష్ట
మిది దుష్ట ధ్యేష్ట్యమ్ము

విద్య వస్తే తర్క
బుద్ధి పెరుగునటంచు
స్త్రీ శూద్ర విద్యా ని
షేధమును చేసినది.

వర్ణధర్మము కట్టు
బాటు తప్పిన వారి
నెల్ల అస్పృశ్యులను
చేసి నెట్టేసినది.

రాజులు పురోహితులు
రాహు సంకాశులై
చెడ్డ గూడుపురాణి
చేసివేసినది యిది.

సృష్ట్యాదినుండి చూ
స్తున్నాను యీ సృష్టి
ఇది పాపభూయిష్ట
మిది దుష్ట ధిష్ణ్యమ్ము

ఒక వైపు దౌర్జన్య
కారుల విజృంభణము
ఒక వైపు పీడితుల
అసహాయ రోదనము

ఒక వైపు దోపిడి
దారుల దురాక్రమణ
ఒక వైపు వంచితుల
అసహాయ క్రందితము

ఒకవైపు ఆతతా
యీ జన విజృంభణము
ఒక వైపు వ్యసనార్త
జనుల హాహారవము

ఒక వైపు వర్ణవా
దుల ద్రోహద్రోహదము
ఒక వైపు వంచితుల
అసహాయ శోకమ్ము

ఒక వైపు జాతి వి
శ్లేషణా యత్నము
ఒక వైపు ఆత్మగౌ
రవహాని దుఃఖము

సృష్ట్యాదినుండి చూ
స్తున్నాను^{జ్ఞ}యీ సృష్టి
ఇది పాప భూయిష్ఠ
మిది దుష్ట ధిష్ఠ్యము

ఇది సాగరాదింక
యిక సాగదీనీతి
యీ సృష్టి సర్వము
ధ్వంసమై పోనిము

ఒక్కమ్మడిగ కోటి
భాస్కరులు చండ ప్ర
చండమై అగ్ని వ
ర్ణములం గురియనీ

ఒక్క మొగిన ప్రభం
జనుడు విజృంభించి
హంకార రవముతో
హోరెత్తి వీవనీ

ఒక్కమ్మడిగ బృహ
ధారాధ రౌఘమ్ము
భయదమౌ పిడుగు మొ
త్తమ్ము వర్షింపనీ

ప్రళయకాలాభీల
విలయ జంఝూవాత
మఖిలమ్ము దుమ్ముగా
పై కెగురగొట్టనీ

విలయకాలా భీల
ఉల్లోల భయదమ్ము
అర్జ వమ్ముప్పొంగి
ఘూర్జిల్లి ముంచనీ

పోనిమ్ము నాశమై
పోనిమ్ము యీ సృష్టి
నవసృష్టి నొసగును ద
వానలాంతర వృష్టి

ఉత్తిష్ట - ఉత్తిష్ట

తొలికోడి కూసింది

మేలుకో మేలుకో

మలికోడి కూసింది

మేలుకో మేలుకో

తెలవారి పోయింది

ఉత్తిష్ట ఉత్తిష్ట

ఇరులు పోయిన దారి

పారి పోతున్నారు.

పట్టుకో పట్టుకో

పరుగెట్టి పట్టుకో

...ఎందుకు? ఎందుకు?

తరతరాలుగ మనల

ఇరులలో పడదోసి

దోషాత్ములై యెన్నో

మోసాలు చేశారు

మోసాలు చేశారు

...ఏమీ, ఏమీ

హక్కుదార్లుగ కష్ట
జీవులను పట్టుకొని
రక్తాన్ని మాంసాన్ని
పీల్చి భక్షించారు

పీల్చి భక్షించారు

...ఔనా, ఔనా,

ప్రాజెక్టులు కట్టినాము
పంటలు పండించినాము
ఇంతైనా దక్కకుండ
అంతాకొట్టేసినారు

అంతాకొట్టేసినారు ...అన్యాయ్యం అన్యాయ్యం

మిద్దెలెన్నో కట్టినాము
మేడలెన్నో కట్టినాము
గుడిసెలలో మమ్ముతోసి
మేడ లాక్రమించినారు

మేడలాక్రమించినారు, ...దురాక్రమణ, దురాక్రమణ

పరధనాల దోచి దోచి
లాభాలను దాచిదాచి
కోటికి పడగెత్తాలని
కశ్రీలను చేసినారు

కశ్రీలను చేసినారు ...మోసం, మోసం, మోసం

ఆహారం దోచి దాచి
ధరలను పెంచేసినారు
కూలినాలి జేడు జనం
ఆకలితో చచ్చినారు

ఆకలితో చచ్చినారు ...దుర్మార్గం, దుర్మార్గం

త్రింశత్ సంవత్సరాలు
వింశతి సంవత్సరాలు
పులులై కసి మసగినారు
రక్తం పీల్చేసినారు

రక్తం పీల్చేసినారు

పట్టుకోండి పట్టుకోండి
పట్టుకోండి పట్టుకోండి

హ్యాండ్రప్ హ్యాండ్రప్
ఎక్కడి దొంగలు అక్కడనే
గవ్ చువ్ గవ్ చువ్
ఎక్కడి దొంగలు అక్కడనే
ఎక్కడి దొంగలు అక్కడనే

చిక్కినారు చిక్కినారు
విద్రోహులు చిక్కినారు
ఇరుల దూరినట్టి దొరల
జైశ్చలోన కుక్కినారు

జైశ్చలోన కుక్కినారు ...భలే, భలే, భలే, భలే,

ఓహోహో ఎంతమార్పు
ఎంతమార్పు వింతమార్పు
నింగినంటినట్టి ధరలు
నేలకు దిగి వస్తున్నాయ్
దోచిన దాచిన సరుకులు
అందుబాటు కొస్తున్నాయ్

దొంగలు దొరలై పోయిరి
దొరలు మరల దొంగలయితె
కుక్క-తోక వంకరై తె
పునరావృత మవుతుందది-

పునరావృతమవుతుందది - పునరావృతమవుతుందది

సాటిలేని జనం మనం

ప్రతివాడూ స్వార్థపరుడు
ప్రతి వక్కాడు లంచగొండి
ప్రతిచోటా ఒక స్మగ్లర్
ఇదీ నేటి మనసంఘం

సహకారం అంటే యిట
మమకారం అని అర్థం
ఒకడుగ దోచుటకు బదులు
పదిమందీ దోచుకొనుట.

జాయింటుగ వ్యాపారం
అంటే అర్థం ద్వంద్వం
ఒకని కన్నుగప్పి వకడు
మోసం చేయుట అర్థం

ప్రతివాడూ కులస్వార్థి
ప్రతివకడూ పరభాషా
పరజాతి ద్వేషశీలి
ఇది భారత జనశీలం

ఎదటి నోటి కూడు మనకు
దక్కె-మంత్రం యేమిటి
ఆత్మవత్సర్వభూతాని
ఇదే నేటి ఆచరణం

పూరి గుడిసె ప్రక్క మేడ
పస్తుల ప్రక్కన విందులు
కల్పించిన ద్వంద్వ ప్రకృతి
ఇది భారత నాగరకత

నీవు వేరు నేను వేరు
వాడు అంటరాని వాడు
సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ
మిది భారత జన సంస్కృతి

అన్నమేమి సున్నమేమి
అంతా బ్రహ్మ పదార్థం
అందుకే అన్నం తిందాం
ఇదే నేటి వేదాంతం

ఇంత గొప్ప జాతి మనం
ఇదీ నేటి మన సంఘం
నాటికి నేటికిని గూడ
సాటిలేని జనం మనం

కుక్కకాటుకు

ఎన్నో కష్టాలు గుడిచి
ఎన్నో తావులను దూరి
తిరిగి తిరిగి కూర్చి కూర్చి
తేనెపట్టు పెట్టినాము

మా కన్నులలో ధూమం
సోకించి సుదూరములకు
తరిమికొట్టి చుట్టుముట్టి
దురాక్రమణ చేసినావు

వశ్చంతా కంబళిగా
భల్లూకా కారంతో
అహంభావ మదకరిలా
అయోమయపు హస్తంతో

కసి కలిసిన మక్కువతో
పసిగుడ్డులు గూడ చిదిమి
మధుకోసం చిదిమి చిదిమి
మధువంతా దోచినావు

పొగ సోకగ కనులు మూసి
తెగువతో పరాక్రమించి
పారిపోవుటకు మారుగ
దూరి, కుట్టి తరుమగలము
మధువును చేపట్టగలము

అనాదిగా సాగిన యీ
అన్యాయ్యం ఇక సాగదు
మా కష్టార్జితము కుడువ
మీకు హక్కు ఇంకెక్కడ

ఎన్నో కష్టాలు కుడిచి
ఎంతో కాలం శ్రమించి
అంతస్థులతో పుట్టల
నంతట నిర్మించినాము

మా పై నీ విషముగ్రక్కి
మా తస్పర్యముతోన త్రొక్కి
శేషించిన వారు కాంది
శీకులుగా పోగా నీ

యబ్బసొత్తులాగ పుట్ట
నాక్రమించి కులికెదవా?
కస్సుమంచు బుస్సుమంచు
కసినాల్కులు కోసెదవా?

పొంచి వుండి నీ రాకను
చూచి, చుట్టిముట్టి కనుల
దూరి, తోక, వీపు కుట్టి
పోరి నిన్ను చంపగలము
మా తావును పొందగలము

అనాదిగా సాగిన యీ
అన్యాయ్యం ఇక సాగదు
మా కష్టార్జితము కుడువ
మీకు హక్కు ఇంకెక్కడ?

గాలి, నీరు, ఆకాశం
ఇలా తలం, ఇంకా యీ
ప్రకృతి శక్తులంతా భూ
ప్రజల హక్కు జన్మహక్కు

స్వార్థ పూర్ణ బలవంతులు
ప్రకృతి ప్రజల హక్కుదోచి
దురాక్రమణ దారులుగా
మారినట్టి “పేర సైట్సు”

ఓ పరాన్న భుక్కులార
దోపిడిలు ఇక సాగవు
దురాక్రమణ సాగిస్తే
పోరాటం తప్పదింక

తోక తొక్కిన భుజంగము
లైకస్సని లేచి రేగి
కాటువేసి కనులపీకి
కండల కాజేతురింక

ఈనిన పులులై క్రోధము
నీనుకంటి మంటలతో
కసిమసంగి కవోష్ణంపు
క్షతజం పానింతురింక

మత్స్యడిత ఘోణీ-సం
హతిక్రుద్ధమ్మై షోణిని
చలముపట్టి క్రమ్మిక్రుమ్మి
నట్లుగ చెండాడుదురిక

కనులు తెరచి మనసు మార్చి
మనగలరా బ్రతుకుగలదు
లేదా ఇక దారి లేదు
గోదారే మీకిక గతి

వాల్మీకి

వాల్మీకి కవిలోక
వనవాటి పికరాజు
రమణ కవితారకా
రాకాసుధాకరుడు

వాల్మీకి మహానీయ
పదగుంఘనపుషణితి
రత్నహార స్థగిత
రమణీయమణిభాతి

వాల్మీకి మహానీయ
వర్ణనాత్మకఫణితి
ప్రకృతి సంపూర్ణతా
ప్రతియాతనా ఫణితి

వాల్మీకి మహానీయ
భావనా ప్రోతస్సు
వారిదోత్పన్న-శం
పాలతాప్రోతస్సు

వాల్మీకి మహానీయ
శిల్ప కౌశల గరిమ
విశ్వస్పద శిల్పసం
సృష్టికిని ప్రతి సృష్టి

వరభావతుందిలుడ
వేక్త్రక కవిరాజ
ఓ కవీ వాల్మీకి
నీకివే జోహార్డు

స్వర్ణయుగంలో వైశం

ఆదికవీ ఒక్కమాట
శూద్రుడవా, కాదునీవు
శోచనీయ బోయజాతి
తపస్వివై బ్రహ్మవైతి
తప్పా శంబుకుతపము?

నీ సృష్టించిన శబరిది
నీలాగే బోయజాతి
ఆమె తపోనిష్ఠ జూచి
రాముడాత్మ పొంగిపోయె

వాల్మీకి నీ వారసు
లేల రామచంద్రునిచే
శంబుకముని చంపించిరి
జాతి భేదమును చాటిరి

వామాక్షుల హింసించిన
పాపమనును ప్రాబలుకులు
చిత్రహింస రామునిచే
చేయించిరిశూర్పణకు

ఒక్కసారిగా చంపక
ముక్కునటికి, చెవులునటికి
కాల్సేతులు నటికి తాట
కాఖ్యను చంపించినారు

సుగ్రీవాగ్రజుడు వాలి
సుగ్రీవుని భార్య రుమను
ఆక్రమించుట అధర్మమ
టంచు చాటె నీ రాముడు

కాని వాలి జంపినపుడు
వాని భార్య తారను, సు
గ్రీవు డాక్రమింప చిత్త
గించెనుగద నీ రాముడు

ఓ వాల్మీకి యిదిగో
నీ వారసులైన కవులు
నీ వ్రాతకు విపరీతా
నే కార్థము తొలికించిరి

చరిత్రలో స్వర్ణయుగం
బంచని పేరెక్కినట్టి
గుప్తుల పాలనలో ప్ర
క్షిప్తం గావించినారు.

స్వార్థపూర్ణ పరభృతుల
స్వర్ణపూర్ణ అవకాశం
వర్ణధర్మ భస్మానికి
స్వర్ణయుగం గుప్తయుగం

అంటరానివారలపుడు
గంటగట్టి తిరుగవలసె
అందులకది స్వర్ణయుగం
అస్పృశ్యుల కర్మయుగం

జాతిచీలి చీలిచీలి
వ్యక్తి వ్యక్తి వేర్వేరై
అనైక్యముగ పరిణమించె
అందులకది స్వర్ణయుగం

ఆ అనైక్యతా ఫలముగ
అనేకులగు విదేశస్థు
లవలీలగనే మనలను
అణిచి ఆక్రమించినారు

నాటినుండి నేటివరక
నైక్యభావ సంతానం
కులతత్వం వేళ్లుదన్ని
కొనసాగుచునున్నదిపుడు

వాల్మీకీ యీలోకపు
కల్మషమును జూచితివా
కోపఘూర్ణ హృదయుడవై
శపియింతువు యీ జాతిని.

కలుపు మొక్కలు

కలుపు మొక్కలు, సస్య
బలహారులు, బదనిక ప
రాన్నభుక్, పిడుదులు ప
రాన్న భుక్కిటములు

రాజాధిరాజ రా
రాజ పరమేశ్వరులు
మంత్రి సత్తములు సా
మంత రాజోత్తములు

పాశెగాళ్ళు, పారు
పత్తెదారులు గ్రామ
పెత్తెనపు దొరలు పర
పీడకులు, బదనికలు

వెట్టిచాకిరి కోట
కట్టుకొని అజ్ఞాన
ప్రజల కష్టఫలాన్ని
ప్రమదమున కుడుచుచును

మదిరాక్షి ఒకచేత
మదిర వేరొక చేత
అధరాసవము కోస
మ్రు చాచుట తోడ

దశదిశల యౌవతము
దిస మొలలతోనాడ
సర్వాంగ దర్శనో
త్సవ పూర్ణ హృదితోడ

వయసు చెల్లిన గూడ
వగరు చూపుల తోడ
కసి కలిసినట్టి ర
క్కసి కాముకత తోడ

జీవితము సర్వస్వ
మీ విధముగా మజా
గా నడుపుకొనిరిగ ప
రాన్న భుక్కులు నాడు

ఈనాడు మన నాట
ఏ నాట గూడ ని
న్నటి దాక అట్టి క
న్నడి ఆట సాగింది

ప్రజ కన్ను తెరిచింది
ప్రజల కోసము ప్రజా
స్వామ్య ప్రభుత్వ సం
స్థాపనము జరిగింది

ACC NO. 527

అయిన నేమాయేరే!

కుక్కతోక మనస్సు
చక్కగా సాగునా?
సాగినా నిల్వదది
చుట్టుకొని పోవునది

అభినవ మహారాజు 894-8131
లంతటా వెలిశారు NARI

ప్రజల కష్టము దోచి
ప్రభువులై పోయారు

కొటిశ్వరుల, పెద్ద
కంట్రాక్టరుల, దొంగ
వ్యాపార్ల, పెద్దభూ
స్వాముల, జమీందార్ల
సుఖములకు మితి యేడ?

సురలోక పతి యొక్క
సుఖము కన్నను మిన్న
నేటి భోగాలలో
నాటి భోగాలెంత?

ఇష్ట భోగుల కైపు
కష్టజీవుల బాధ
ఆకాశ పాతాళ
అంతరము పొందింది.

ఇటుచూడు అటుచూడు
ఎటుచూడు అటువైపు
పరపిండ భోజన దు
రాక్రమణ పీడకులు

ఇటుచూడు అటుచూడు
ఎటుచూడు అచ్చో ప
రాన్న భుగ్గో ముఖ
వ్యాఘ్ర దుర్మార్గములు

ప్రజ కన్ను తెరిచింది
ప్రభుత కను విప్పింది.
అత్యవసరాత్యయిక
స్థితిని ప్రకటించింది

దొంగ వ్యాపారులను
జైల్లో క్రుక్కినది
పర పీడకుల బట్టి
చెరసాల క్రుక్కినది

ఆ స్తి పరిమితము, భూ
స్థితికి పరిమితము, ఆ
దాయ పరిమితము, సం
తాన పరిమితములకు

కట్టుధిట్టమ్ముగా
చట్టాలు చేసినది
అమలు కోసము లంచ
గొండ్ల తొలగించినది

కుక్క-తోక మనస్సు
చక్కగా సాగునా
సాగినా నిల్వదది
చుట్టుకొని పోవునది

భూమి గుండ్రము, చరి
త్రము పునరావృతము

ప్రతి రుతువు కలుపు ఉ
త్పాటనము సహజమ్ము
సమభోగ సమ సమా
జము నాడు సహజమ్ము

కలుపు మొక్కలుసస్య
బలహరులు బదనిక ప
రాన్నభుక్, పిడుదులు ప
రాన్నభుక్కిటములు.

ఎందుకింత సంతానం
 ఎందుకిట్టి సంతానం
 అమ్మా భారత నారీ
 ఆపవమ్మ ఉత్పత్తిని

తథాగతుడు ఒక్క సుతుడు
 గాంధీజీ మరియొక్కడు
 వారిని మినహా యిస్తే
 ఏరి నీకు మంచి సుతులు

అంతేనా నీకు సుతులు?
 ఎంతో మందిని కంటివి
 అందరూ కులస్వార్థులు
 ఘోర దురాక్రమణ పరులు

ఎన్నడైన నీ సంతతి
 ఏకతతో బ్రదికినదా?
 ఎన్నడైన నీ సంతతి
 సమతతోడ బ్రదికినదా?

నేటికినీ నీ సంతతి
నీతులు వర్ణిస్తున్నది
నేటికినీ నీసంతతి
బూటకముగ మనుచున్నది

ఇదిగో నీ యందు తప్ప
ఎందై నా సుతులందున
సమైక్యము, పోనీలే,
సమతలేని స్థితి గలదా?

ఇదిగో, నీయందు తప్ప
ఎందై నా సుతులందున
సమత్వము-పోనీలే
అస్పృశ్యత కనబడెనా!

ఇదిగో నీ యందు తప్ప
ఎందై నా సుతులందున
అస్పృశ్యత-పోనీలే-
అన్నానికి కొరవడెనా

సమైక్యము, సమత్వము
సత్యాహింసాయుతము
అస్పృశ్యత లేని తనము
కలిగినదే జాతిసుమ్ము

స్మృతుల ద్రోహ వోధవల్ల
సెప్టిక్ అయిపోయె జాతి
కావున భారత నారీ
కనకు, కనకు, ఇక సంతతి

ముగ్గురు వల దిర్వురు వల
వొక్కరుగూడా వద్దిక
ఈ సృష్టి తరించినాక
పునస్సృష్టికై కడగుము

వర్గాంతం

ఇది క్రోధం కాదు సఖా
దౌర్జన్యం అసలు కాదు
మదిరేగిన తీవ్ర తీవ్ర
ప్రతీకార వాంఛ సఖా
ఇది ఆమర్ష కాదు సఖా

స్వార్థపూర్ణ బలవంతులు
ధరాధిపులు తన్మంత్రులు
అనాదిగా సాగించిన
అన్యాయము లెన్ని యెన్ని?

వర్జ దౌష్ట్య కారణముగ
దీర్ఘమైన నరసంఘం
ఎడపెడగా చీలి చీలి
ఎన్నో కులములుగ మారె.

వీడు వేరు నేనువేరు
వాడు అంటరాని వాడు
అంతా ఒకటన్న జాతి
భావం మృగ్యం అయినది

గ్రామాలకు అవల దోలి
భూమిబుట్రహక్కులాగి
నిరంతరం కూలీలుగ
మార్చివేయ బద్ధవారు

ఈ రహస్య మెరిగి నేటి
హరిజనులతి కోపదగ్ధ
చితులై ప్రతీకారం
చేయబూన తప్పొనా?

అత్యాశా ప్రేరితులై
నిత్యావసరాహారము
దాచి ధరల పెంచువారి
దండించుట తప్పొనా?

ఆరోగ్యం కోసమైన
ఔషధాలలో గూడా
కల్తీచేసెడి కటికల
కారించుట తప్పొనా?

కానిగూడ ఆదాయం
లేనివారు కోట్లు కోట్లు
నిర్దిష్టాదాయంగల
ఉద్యోగులు వేన వేలు

పాపం యీ పుణ్యజనుల
నాశ్రయించు జనులనుండి
లంచాలను గుంజువారి
పీచమడచ తప్పొనా

అవకాశం చిక్కించుకు
లై సెన్సులు కాంట్రాక్టులు
పర్మిట్టులు ఫ్యాక్టరీలు
ఉద్యోగపు సెలెక్షన్లు

అన్నీ తమకులంవారి
కే నైవేద్యం పెట్టే
దాక్షిణ్యం లేనివారి
దండిస్తే తప్పొనా

శ్రీకి బుట్టి శ్రీలబెరిగి
శ్రీని కళత్రముగ గలిగి
బానిసగా హింసిస్తే
శిక్షించుట తప్పొనా

ఈ స్వార్థపు దుర్మార్గం
మర్యాదగ మార్తుందా
మంత్రాలకు ఎందయినా
చింతకాయ రాల్తుందా ?

చెరుకా బెల్లము నిమ్మం
చెంతడిగిన ఫలముందా?
గానుగలోనలి చాకస
గౌరవముగ నిచ్చుగాని

స్వార్థమనే వృక్షానికి
కులతత్త్వం తల్లివేరు
స్వార్థం చావాలంటే
కుల నిర్మూలనము మందు

స్వార్థరూప వృక్షానికి
వర్గ సృష్టి పిల్లవేళ్ళు
ధనదృష్టికి ప్రాధాన్యం
తప్పిస్తే వర్గాంతం

ఉల్లా-సీదా

స్వార్థ పరత్వం చంపుకొంటకై
త్యాగాల్ చేసిరి ఆనాడూ
త్యాగ ఫలితమని ప్రజలదోచుకొని
తినసాగిరయా యీనాడూ

వర్ణవిభేదం వర్గవిభేదం
పోవాలన్నారానాడూ
అవే నేటి తమ ఆరాధ్యములుగ
ఆరాధిస్తారీనాడూ

అజ్ఞాన వినాశమునకు విద్యే
ముఖ్యమనిరయా ఆనాడూ
అది వస్తే మరి సమత్వమొస్తే
యేరేదెవరంటారీనాడూ

చిన్న కులస్థులు బీదలు సాదలు
ఉద్ధరింపబడవలెనన్నారూ
అదే జరిగితే తమకు సేవకులు
యెవరంటారయ యీనాడూ

సత్యం ధర్మం న్యాయం ప్రేమం
దైవం ఒకటే అన్నారూ
నిత్యం దైనందిన కృత్యాల్లో (కార్యాల్లో)
ఒకటి కనబడదీనాడూ

మాటలు చేతలు చిత్తశుద్ధి ము
ప్పేటగ ముప్పరి గొనాలయా
అపుడే నిజముగ సామ్యవాద సం
స్థాపన జరుగుట తథ్యమయా
మాటలు చేతలు...

ఇంతే కాబో లింతే లోకం

ఉంది వాళ్ళకు
తింటారు దండిగ
లేదు మాకు
తినటానికే లేదు.

మలబద్ధకం బాధిస్తుంది వాళ్ళను
మలమల మాడి చస్తాం మేము

ఉంది వాళ్ళకు
కడతారు దర్జాగా
లేదు మాకు
కట్టడానికే లేదు
కాళ్ళకింద రోడ్లమీద
పూడుస్తాయి వారి దుస్తులు
కట్టినైనా కాస్త పూర్తిగా
కప్పలేవు మా దుస్తులు

కాలుదించి కిందపెట్టరు వారు
కార్లలోనే తిరుగుతారు
కాలినడకతప్ప గతిలేదు మాకు
కాళ్లుగూడా నిరాకరిస్తాయి చాలాసార్లు

అధికారంతో మాట్లాడతారు వారు
గర్వపటిమతో శాసిస్తారు వారు
వారిగొంతు విహాయసంలో వులుముతుంది

నమ్రతతో మాట్లాడాలి మేము
వినయంతో విన్నవించాలి మేము
మా గొంతుక పైకే లేవదు
ఎదటి చెవికి గూడా సోకదు

వున్నవారూ లేనివారూ
వద్దంటున్నా పెడతారు వారికి
మే మమ్మా ఆకలి అంటున్నాగూడా
చూచీచూడనట్లుగా పోతారు

వారు నవ్వితే నవ్వు నటిస్తూ
కోతలు కోస్తే మెప్పు నటిస్తూ
అన్నిటికీ తాళమును భజిస్తూ
తలవూపుతుంది లోకం అంతా

మా నవ్వుల పరిహసిస్తూ
మా దుఃఖాన్ని అనాదరిస్తూ
ప్రతిదానికి విసుగు వహిస్తూ
చీదరించుకుంటుందీ లోకం

ఏదో పొరపాటున
మాలో కొందరు
అట్లా మార్తే
వారికిగూడా అదే సన్మానం

కర్మంకాలి
వాళ్ళలో కొందరు
ఇట్లా మార్తే
వారికిగూడా మాదే కర్మం

నవ్వాస్తుంది
ఇదంతా చూస్తే
ఇంతే కాబోలెంతే లోకం.

ఉషస్స్వప్నం

పురుషుడు ఒక ఆడుదాని
పరిణయమాడుట సహజము
అనుకొని ఒక అమాయకుడు
హరిజనుడు సవర్ణబాలి
కా లలామ నొక్కరితను
ప్రేమజూపి ప్రేమను గొని
పరిణయమాడగదలచెను

అదితెలిసి సవర్ణులంద
రగ్గికక్కి చెట్టుగట్టి
క్రమ్మికుమ్మి బాదీనారు
సొమ్మసిల్లిపోయినాడు

చైతన్యం తప్పి కనులు
మూతలు పడినప్పటికీ
రోషానలదాహంతో
ఘోషించెను తన అహంత

ఏమిటి యీ దౌర్జన్యం
ఏమిటి యీ అజ్ఞానం
పురుషులలో యీ భేదం
కారణమా కులతత్వం ?

సోమరులను సృష్టించిన
సుక్రతువీ కులతత్వం
శ్రమగౌరవ నిష్కాసన
జిహ్మం యీ కులతత్వం

జాతిని ముక్కలు ముక్కలు
గా తరిగిన పరశ్వధం
అస్పృశ్యత నీనినట్టి
అమానుషము కులతత్వం

ఓ సవర్ణులార మేము
ఓపికతో ఆగినాము
మనసొప్పదె సమభావం
మర్యాదగ పాటింపగ

చెరుకా బెల్లము నిమ్మం
చెంతడిగిన యిస్తుందా ?
గానుగలో నలిచాక స
గౌరవముగ సమర్పించు

అసంతుష్ట హరిజన్ములు
అంతర్ జ్వలతాంగులుగా
దుష్టోరగ సందష్టో
తిష్ఠులగుచు కసిమసంగి
పిసపిసరుగ తొక్కితొక్కి
ఉసురుగొనక తప్పరింక

ఓ పరాన్నభుక్కులార
ఓ సవర్ణులార మీరు
సగౌరవముగా భాగం
సమానముగ పంచండి
పంచారా బ్రదుకు గలదు
లేదా యిక దారిలేదు
గోదారే మీకిక గతి.

కొత్తసిగ్గు

కనులార చూడంగ
మనసు కలుగునుగాని
మనసు తిరిగినవైపు
కనులు తిరుగగలేవు

ముదమార మాటాడ
మది దలంచును గాని
హృదయకంపముచేత
పదము బయటికి రాదు

పదముచ్చరింపంగ
పదపడి ప్రయత్నించు
వదనగహ్వరమందు
పదను చెడి పొడియొను

కూర్చుండి యేమేమొ
చర్చింప మది దలచు
చర్చ విషయమురాదు
కూర్చొనగ లేడేలొ

పొరంగ నుంకించు
పొరపదములురావు
చేరి చెంతనె యుండ
గోరు నుండగలేదు

తన ప్రేయుడు కనుచున్న
తన యంగముల నెల్ల
కానబడకుండంగ
కనుకనించునుగాని

ఆ యంగములనెల్ల
ప్రేయసుడు చూడంగ
సాయపడునేగాని
మూయలేదెందుకో.

ఆడవాళ్ళ మీటింగు

ఒకనాడు జరిగినది
ఒకచోట మీటింగు
ఆనాడుపన్యాస
కుడు సంఘసంస్కర్త
అధ్యక్షహర్యక్షు
డొక మహాకవిగారు
బహుమతులనిచ్చుటకు
ఒక ఆడ ఉద్యోగి

ఆసీనులయ్యాక
అధ్యక్షుడన్నాడు

సోదరీమణులార
ఈనాడు పర్వదిన
మీనాడుపన్యాస
కులు గొప్పసంస్కర్త

అనగానె సభతోన
అమరేశ్వరిట్లనెను.

ఓనా సరోజినీ
హైదరాబాదులో
చౌక బే ముత్యాలు
నాకు తెప్పిస్తావ

ఇంతలో సంస్కర్త
లేచి యిట్టన్నాడు

సోదరీమణులార
చిన్న విన్నపమండి
మధ్యమధ్యన మీరు
మాట్లాడవద్దండి
నేటి నా సబ్బక్కు
నాటి శ్రీ నేటి శ్రీ

మణిఅమ్మ ఇంతలో
మరియమ్మ కిట్టనియె

నాటి శ్రీ యేముంది
వట్టి బానిస గొడ్డు
గంత కట్టినయట్టి
గానుగెద్దుల బ్రదుకు

చూడండి చూడండి
 సోదరీమణులార
 నాటి శ్రీ గృహమునకు
 నాయకీ పీఠమ్ము

అందె జ్ఞాపకమొచ్చె
 కంటివా సుగుణమణి
 పొరుగింటి పుణ్యవతి
 భర్త శ్రీపతి ఆమె
 మాట జవదాటునా
 దాటి జీవించునా ?
 ఆహ నారీమణియే
 గృహమునకు యజమాని

ఓ సోదరీమణులు
 ఒకనాడు నారీ-మ
 ణీ ఖడ్గ నిస్తర్వ
 ణోద్భూత ప్రత్యర్థి
 హాహారవమ్ముచే
 హరిదంత భూనభోం
 తర సర్వభాగమ్ము
 నిబిడికృతమ్ముగా
 నిండి నినదించినది

అన్నట్టు మరిచాను
విన్నావె సుందరీ
యన్.సి.సి. చేరి మా
యమ్మాయి దుర్గమ్మ
రై ఫిలు ప్రయోగించి
బెలగువ్వ కొట్టినది.

సోదరీ మణులార
సైలెన్సు సైలెన్సు
అలనాడు వనితా, మ
ణిలోక మశ్వాది
వాహనాధిష్ఠయై
విహరణము చేసినది.

అబ్బబ్బ యేమంత
గొప్పయినాడు మన
కార్తకంటెను గొప్పె
గజములూ గుఱ్ఱములు

సోదరీమణులార
సైలెన్సు సైలెన్సు

ఆనాడు భారతా
వని నిండబంగారు
ధనధాన్య పూర్ణమై
ఘనత వహించినది.

ఏమివోయ్ కోమలీ
బంగారము ధరెంత?
మెడలోని నెక్కిసు
యేడ చేయిస్తేవి?

సర్లేవె మల్లికా
మెల్లగా మాట్లాడు
ఆ ఉపన్యాసకుడు
ఉరిమి చూస్తున్నాడు

చూడనీ అదియేమి
చోద్యమే, తప్పేమి?
మనమిక్కడన్నాను
మాట్లాడుకో వద్ద

సోదరీ మణులార
మాట్లాడబోకండి
ఇంక మాట్లాడిరా
సన్యసించేస్తాను.

బ్రదికించితివి బాబు
బెదిరిస్తవా యేమి
చాలించు చాలించు
సన్యసిస్తే మేలు

కనకసుందరి నీవు
కృబ్బుకే రావేమె
మొన్న పేకాటలో
మీనాక్షి పైచేయి

శంపాలతా యిదో
రేపు, రెడిగావుండు
మావార్ని ఆఫీసు
లో విడిచి జీపులో
మీయింటి కొస్తాను
షాపింగు వెడదాము

చూడవే సత్యా క
శాశాలలో మొన్న
పోజుకొట్టిన పెద్ద (దొడ్డ)
వాజమ్మ యెవ్వడే?

నాక్కాసుమేటు అ
న్నిట సున్న పిచ్చాడు
వేషాలపై మోజు
అందుకే ఆపోజు

అమ్మలారా మీరు
ఆపండి అపండి
ఒక మంచివిషయాన్ని
చెప్పి చాలిస్తాను.

యేమి బాలామణి
యేమి బే యిజిడ్డు
ఆపుతానంటాడు
వదిలిపెట్టడు చూడు
(ఆపడేమే వీడు)

ఆ అరవ సినిమాలో
ఆ హిరో చూశావ
చాల బాగున్నాడు
ఛాఛా హిరోయిను

ఏటి మాటే అది
ఎంత బాగుంది డ్రెస్
ఆప్యాయం ఫీట్టుగా
నప్పింది దానికి

ఓ సోదరీమణులు
ఏమిటా రొదరొదలు
మీలోని ప్రతివా రు
పన్యాస శేఖరులు

ఒక్కొక్కరే మీరు
ఎక్కి వేదికపైన
గుక్కతిప్పక నగలు
నాణ్యాలు సినిమాలు

నాట్యాలపై యోధు
గా ఉపన్యాసాలు
దంచివేతురు గాని
రండి వేదికపైకి
రండి వేదికపైకి

సంధ్యవేళల యందు
ఈతతోపుల యందు
పక్షిగమి రొదరొదలు
స్త్రీమండ లీరొదలు

అనుసరణీయం

తేనెటిగ తొండములో
తేనె యెంత పట్టగలదు
కాని అదే కూడి కూడి
తేనె పెరగమారునుగద!

చీమ తొండమెంతకద్దు?
వామలూరుతో పోల్చిన
కానీ రేణువులు కలియ
గా, పుట్టగ మారును గద!

నీటి బిందువెక్కడ-ము
నీటి జలముతో పోల్చిన
అబిందువులే ప్రోగై
అర్థవముగ మారునుగద

క్షణమనగా ఎంతకద్దు
క్షణం క్షణం కూడికూడి
అనంతమౌ కాలముగా
అచ్చెరువుగ మారునుగద

ఈ చీమా, ఈ బిందువు
ఈ భ్రమరం, యీకాలం
మనకంతా ఆదర్శం
అనుసరణీ యా దర్శం

వర్షాకాలం నీటిని
బ్రహ్మజెముడు పీల్చి ఆకు
లందుదాచి ఎండా కా
లం వాడును పొదుపరిగా

ప్రాణినుండి జలగపీల్చు
శోణితమప్పటికేనా
అహారం దొరకనట్టి
అరునెలలకై పొదుపడి

వింతజంతువో ఉష్ణం
ఎంతో జలమును గ్రోలును
అప్పటికే కాదుకాదు
ఎప్పటికో దాచుకొనుకు

ఈలాగా బ్రహ్మజెముడు
ఈ జలగా ఈ ఉష్ణం
అన్నీ మన కాదర్శం
అనుసరణీయాదర్శం

అధికులు జంతువులకంటె
బుద్ధిజీవులగు మనుజులు
అధికాంశం ఆలాగైన
పొదుపుగ జీవింపవలయు.

ప్రజాయాత్ర

ప్రభుతలలోకెల్ల ప్రజా
స్వామ్య సామ్యవాద ప్రభుత
వరణీయం; మన భారత
ప్రజా ప్రభుత మన భాగ్యం

ప్రణాళికల ప్రయోజనం
ప్రజలయొక్క అభ్యుదయం
సంక్షేమం కాంక్షించే
ప్రభుతయొక్క అభిగమనం

భారత భాగ్యవిధాతలు
ప్రాచీనులు, మననేతలు,
ప్రజాభ్యుదయ కాముకులై
ప్రణాళికల రచించిరి

శుద్ధాధా నివారణకు
అధికాన్నోత్పత్తికొఱకు
ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు
విరివిగ నిర్మించినారు

వస్త్రోత్పత్తికి మిల్లులు
బహుధా నిర్మించినారు
గృహ నిర్మాణములనెన్నో
ఘనముగ సాగించినారు

ఎరువుల కర్మాగారా
లెన్నో నిర్మించినారు
రవాణాల ప్రయాణాల
సాధనాల కూర్చినారు

విద్యా వ్యాప్తికి విద్యా
లయాల నెలకొల్పినారు
ఉన్నవాళ్ల పొట్టకొరకు
పుట్టుక లరికట్టినారు

ప్రణాళికల సాయంతో
దారిద్ర్యం రూపుమాప
సమకట్టిన ప్రజా ప్రభుత
తెచ్చి ఖర్చుచేసె కోట్లు

కాని బీద వర్గాలకు
కాని గూడ దక్కలేదు
మోసగాళ్ల మొనగాళ్లై
మూటలు కట్టేసినారు

నిస్వార్థపు నాయకమణు
లీ స్వార్థజ్యం తేగా
స్వార్థపు నాయకులు శల్య
సారథ్యం చేసినారు

అడుగున బడినట్టి ప్రజను
అణగారిన యట్టి ప్రజను
అందల మెక్కిస్తామని
అంధువులోత్రోసినారు

చేసిన బాసలను మరిచి
మోసాలను చేసినారు
ఏరుదాటి తెప్పను తగ
లేసినారు బలిసినారు

శిన్నవాడు అంతకంత
శిన్నతుడై పెరిగినాడు
చేనివాడు అంతకంత
ఎరసించి పోయినాడు

ఇదంబ్రాహ్మ్య మిదంశాత్ర
మిదం శాంతమనెడి నీతి
ప్రత్యక్షర ప్రస్ఫుటముగ
ప్రకటించిన జాతి మనది

ఈ జాతే దండెత్తిన
దుర్జాతులచేత జిక్కి
చావుదప్పి కన్ను లొట్ట
బడినట్లుగ పంగైనది

సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ
మానందో బ్రహ్మ మహం
బ్రహ్మాస్మి; త్వమేవాహ
మని చాటిన జాతి మనది

ఈ జాతే అహంకార
దుర్జాతిగ మారి, చీలి,
పరులనుండి సామ్యవాద
మెరవు తెచ్చుకొంటున్నది

అన్నం బ్రహ్మ స్వరూప
మన్నం బహుకుర్వీతని
అక్షరాల పాటించిన
అక్షయమగు జాతి మనది

ఈ జాతే అన్నానికి
అలో రామచంద్రాయని
పాశాచ్చత్కుల వెంట నంటి
బ్రతిమలాడు కొంటున్నది

అనాడూ యీనాడూ
ఏనాడూ భారతీయు
డేమి ధర్మములు పలికెనో
తద్విరుద్ధ మాచరణము

అస్పృశ్యత అంతర్హిత
మయ్యిందా నిజం చెప్పు
హరిజనుడీ సంఘానికి
ఆరి అయితే కాదు తప్పు

దశితవర్గ మభ్యుదయం
పొందిందా నిజం చెప్పు
అసంతృప్తి పొంది వారు
అగ్గయితేకాదు తప్పు

మోసం, స్వార్థం, పాపం,
పోయాయా నిజం చెప్పు
తత్కారక ఘాతకులను
దమియిస్తే కాదుతప్పు

చెడుగును తప్పించి మంచి
నడతవలన పొందు మెప్పు
ప్రజా ప్రభుతపై ధోరణి
వహియిస్తే తప్పు ముప్పు

ఆంధ్రాత్మహత్య

ఒకజాతికి ఒక్కభాష
ఒకేభాష మన జాతిది
ఇందులోనె అంతరాలు
ఆంధ్రజాతి తలపనగునె
ఏస వేరుకావచ్చును
ఐస వేరుకాదుగదా
తనువులు వేరగునుగాక
తల్లి కంద రొకచేగద !

ఏదో స్వార్థంకోసం
వాదులాడి గ్రుద్దులాడి
తలలు కోసికొనదగునా
తెలుగుతల్లి బిడ్డలార.

జ్ఞాతి మత్సరము మానవ
జాతికి సాజమ్ముగాని
హద్దుమీరి మానవతనె
హత్యజేయ తలపనగునె ?

తెంపుచేసి పోనిమ్మని
తెలుగుభూమి చీలిస్తే
ప్రత్యేకం సౌకర్యం
ప్రతివానికి దక్కుతుంద !

కులము బలము గలవారలు
కొట్టేస్తా రంతేగద !
అక్కడైన ఇక్కడైన
ఎక్కడైన అంతేగద !!

మనకు భూము లెందుకండి ?
మన భాగ్యం పెంచుకొనుకు
మన చదువులు ఎందుకండి
మన కుద్యోగమ్ము కొనుకు

ఈ స్వార్థం ఆందరికీ
పరమార్థం అని తెలియద ?

ఆంధ్రులార యెందుకు మరి
ఆంధ్రులపై యేవగింపు
అసహనమ్ము పెంచవలదు
అదే మనకు ఆత్మహత్య

—o—

పరిష్కారం

భరతభూమి పవిత్రోర్వ
రారత్నఫలం మహాంధ్ర
ధన్యభూమి ఖారతోర్వి
ధాన్యగారం మహాంధ్ర

కృష్ణా గోదావరీ-క
వోష్ణజలం త్రాగిత్రాగి
తుంగభద్ర జలముల మా
ధుర్యమ్మును క్రోలిక్రోలి
పెన్నానది సారమైన
పన్నీటిని పీల్చిపీల్చి
రాజభోగ సుమధురమా
రాజనాల పండిపండి

మా ఆంధ్రప్రదేశము
మాన్యత్వము పొంది సాటి
రాష్ట్రాలందున మేటిగ
రాజించెను శోభించెను

పరిపాలకు తెన్నెన్నో
 పరిశ్రమల స్థాపించిరి
 విశేషముగ గ్రామాలకు
 విద్యుత్తును ప్రాకించిరి
 అజ్ఞాన ధ్వంసక వి
 ద్యాలయముల స్థాపించిరి
 కోకొల్లలుగా ద్రవ్యం
 కోట్లకొలది వెచ్చించిరి

కానీ, జరిగినదేమిటి ?

కలిగినవా డంతకంత
 బలిసి త్రివిక్రముడాయెను
 లేనివాడు అంతకంత
 హీనస్థితి హ్రస్వుడాయె

పరిపాలక కులములకే
 సర్వీసులలో లాభం
 పరిపాలక కులములకే
 పర్మిట్లకు ప్రాధాన్యం
 పరిపాలక కులములకే
 బస్సురూట్ల పరిధానం
 పరిపాలక కులములకే
 ప్రత్యేకం కాంట్రాక్టులు

సామాన్య ప్రజానీక
సంతేమం కోసంగా
పొందించిన ప్రజాశిక్షకులు
స్వార్థుల ప్రాప్తం కాగా

ప్రచారాల ఫలితంగా
ప్రజలు తేజమును పొంది
ప్రశ్నింప సాగినారు
ప్రజాప్రభుత్వమును నేడు

ప్రాజక్టులు కట్టినాము
పంటలు పండించినాము
ఏ కలియో గాని మాకు
ఆకలిగానే వుందని

రమ్యమైన హర్మ్యాలను
నిర్మాణము చేసినాము
ఏ గ్రహచారమ్మో గాని
ఈ గుడిసెలె మా గతియని

మిల్లులెన్నో కట్టినాము
బట్టలెన్నో నేసినాము
ఏ పాపమ్మో గాని మాకు
ఈ పీలికలే గతియని

నిర్వేదం పొందినారు
అక్రోశం చేసినారు
ప్రతీకార మెట్టాగని
ప్రతీక్షింప సాగినారు

నిర్వేదం అక్రోశం
రాజ్యేంద్రిర కనులు తెరిచె
వెన్వెంటనె పాలకు ల
న్వేషించిరి మార్గాలను

ఖ్యాంకుల జాతీయం భూ
సంస్కరణలు అమలు జరిపి
ప్రీవీపర్సు తొలగించెను (చిరి)
ప్రివిలేజన్ తొలగించెను (చిరి)

నిజం నిజం

నిజం నిజం నిజం నిజం

రేపటికై నా భారత

జాతి ఏకమౌట నిజం

...నిజం నిజం●

గతంలోన దుస్సౌర్థం

జాతిని చీల్చింది నిజం

చీలి చీలినట్టి జాతి

నిర్వీర్యమయింది నిజం

...నిజం నిజం●

దశాబ్దాల శతాబ్దాల

తరబడిగా కులం జులుం

సాగి వెట్టి చాకిరి తర

తరాలుగా సాగె నిజం

...నిజం నిజం●

వారసత్వ పద్ధతి పరి

పాలన పోయింది నిజం

ప్రజల బానిసలుగ జూచు

ప్రభుత తిరిగి రాదు నిజం

...నిజం నిజం●

పరుల కష్టఫలం జన్మ
హక్కుగ భుజియించు జనం
తమ ఆటలు ఇక సాగవ
టంచు తెలిసికొనుట నిజం

...నిజం నిజం

నిజం నిజం నిజం నిజం
నేటికైన యీ మానవ
జాతి మేలుకొనెను నిజం
నిజం నిజం నిజం నిజం

...నిజం నిజం

మేలుకొన్న జాతి ప్రతి
కార చిత్తులవుట నిజం
ప్రతీకారమునకు ప్రతి
కారమే ప్రతిఫలం నిజం

...నిజం నిజం

ఉష్ణం ఉష్ణేన శీత
లం అన్నది నిజం నిజం
పొంగిన జలమొలికి మంట
చల్లబడుట నిజం నిజం

...చిజం నిజం

సంజీవదామోదరం

పదవులు తమతమయంతట
వరియిస్తేనే ప్రాగ్భా
ఆ అదృష్టమెవ్వరికో
నూటికి కోటికి ఒకడికి

ఏమి అదృష్టమొగని
దామోదర సంజీవయ
త్రిదశ స్థితి గలదొ యేమొ
త్రి దశుడుగా మంత్రయయ్యె

నలువదేండ్లు నిండకుండ
నాల్గుకోట్ల ఆంధ్రప్రజకు
ముఖ్యనాయకాగ్రణియై
ముఖ్యమంత్రి కాగలిగెను.

నలువదొకటి నిండగనే
నలువదొక్కకోటి ప్రజకు
నాయకుడై భారతీయ
కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడాయె

అర్థశతం నిండకుండ
 అనేకమ్ములగు పదవుల
 నాక్రమించి అఖిల జనుల
 ఆమోదము నొందగలిగె

ఏమిటి యీ విపరీతము!

పుణ్యుడల్ప జీవియంట
 పాపాత్ముడు చిరాయువట
 చిరాయువుల వదలి మిత్తి
 పుణ్యాత్ముని గొంపోయెను

ఘోరవార్త సంజీవుని
 మరణవార్త దుఃఖవార్త
 అత్యున్నతి పరాకాష్ఠ
 నందువేళ పతనవార్త

మధ్యందిన మార్తాండుడు
 మధ్యలోనె క్రుంకినట్లు
 నిండుబండి వంతెనపై
 నుండి యేటదొర్లినట్లు
 అమరుల దగుబోనపుటిక
 రాహుకబళమైన యట్లు
 శుభార్థార్థక్షీరాన్నము
 క్షోణిపతనమైనయట్లు
 అత్యున్నత స్థితిబొందుచు
 మృత్యువాత పడిపోయెను.

గ్రంథాలయం

పస్తక భాండాగారము
నిస్తుల ధనభాండాగారము
భిన్నరుచుల వారెల్లర
భిన్నత్వము పొందు స్థలం

గ్రంథాలయము సరస్వతి
మందిరమతి సుందరమది
అది సరస్వతీ పుత్రీ
సుందరీమణి సదనము

ఒక కుమారిక కవిత్వం
ఒక్క కుమారిక శిల్పం
ఒక పుత్రిక సంగీతం
ఒక పుత్రిక నయశాస్త్రం

ఒకరుక భౌతికశాస్త్రం
ఒకతె రసాయనశాస్త్రం
ఒక పుత్రిక వేదాంతం
ఒక పుత్రిక చార్యాకం

ఒక పుత్రి భరతశాస్త్రం
ఒక పుత్రిక రతిశాస్త్రం

గ్రంథాలయ మత్తగారి
గృహం మీరుజామాతలు
కవులు, గాయకులు, శిల్పులు
కళావేత్తలరు మీరలు

చతుష్పక్షి కళలకు ఇది
సద్మం, మీశ్వశుర గృహం .
ఎవరికి నచ్చిన విధాన
ఎంతైనా సేవింపుడు

కళలయందు చోరకళయు
క్షౌరకళయుగూడ గలవు
గ్రంథ చౌర్యమున బోకుడు
క్షౌగము జోలికి బోకుడు

నిండిన కడుపుల నిరాహారదీక్ష

నిండిన కడుపులవారు
నిరాహారదీక్ష సాగిస్తున్నారు
అల్లంత దూరంలో ఎండినకడుపు బిచ్చగతై
ఎదురుగా శోషతో కూర్చుంది
అందరూ చూస్తుండగా సత్యాగ్రహులు
అన్నాదులు తినగూడదు
అందుకు పానీయాల సప్లయలు
అనుక్షణం సాగుతున్నాయి శిబిరంలో
ఎంతతిని కూర్చున్నారో ఉదయం
ఎవరి మొగమూ వాడను గూడాలేదు.

ఎప్పటినుండో భిక్షుకి ఇటు చూస్తూనేవుంది.
వీరి గుటకలు అనుసరించి
గుటకలు మింగుతూనేవుంది,
మింగి మింగి మింగలేక పడిపోయింది
మబ్బుపడ్డాక ఎప్పుడో చందమామ
మంచునీళ్లు చల్లాడు గాబోలు
తెల్లవారి సత్యాగ్రహులు ఆకలితో లేచేటప్పటికి
తెలియదు ఏమయిందో!

“నీకు తావులేదు”

అంతరిక్షము నుండి
అవసీతలమ్ము పై
అవతరింపగ దలచి
అరుదెంచు జీవాత్మ!

ఎందుకా సరభసత
ఎందుకా ఔత్సుక్య
మేమి తిందామంచు
ఇలకు దిగుతున్నావు?

సర్వ సస్యాధ్యమా
సువిశాల భారతము
దండిగా జనముతో
నిండి నిబిడికృతము

ఈలోక మొకనాడు
స్వర్లోక ప్రాధాన్య
మును, బొంది శోభిల్లె
ననుమాట, నిజమేను.

ఆ అల్పజన సంఖ్య
ఆ యజ్ఞయాగాలు
ఆరంభ లీనాడు
లేరనుటనూ నిజము

ఆనాటి స్థితికన్న
ఈనాటి గతి వేరు
నేటి మానవ జీవ
నము దారియే వేరు

జననాల పెరుగుదల
కును-అధిక ఆహార
ఉత్పత్తి మధ్య-ని
ష్పత్తి, అతిపాతమ్ము

పూర్వకాలము కులము
వృత్తియే ధర్మమని
ప్రతివ్యక్తి వస్తు-ఉ
త్పత్తి చేసెడివాడు.

నాడు సంతనవలయు
ననుచు సంతానమ్ము
అత్యధిక సంఖ్య-ను
త్పత్తి చేసెడివాడు

అల బాణయుద్ధాలు
 అల ముష్టియుద్ధాలు
 అలనాడు జనసంఖ్య
 విలువ వాకొన, గాదు.

నేడు యాంత్రిక యుగము
 నేడు మేధకె, విలువ.

ఒక యంత్ర మొకపూట
 కోటి యెకరము దున్ను
 ఒక మిల్లు ఒకపూట
 కోటి మీటరునేయు
 ఒకటాంకు ఒకపూట
 కోటిమందిని చంపు
 ఒకపేను ఒకపూట
 కోటిమీటరు పర్వు
 కంప్యూట రొకపూట
 కోటిలెక్కలు చేయు
 రాకెట్టు ఒకపూట
 కోటియామడ పర్వు
 ఒక్క అపోలో చంద్రు
 నుపరితలమును దున్నె
 ఒక లునాఖోడు-గ్లా
 ముఖముపై పయనించె

నేడు యాంత్రిక యుగము
నేడు మేధకె విలువ
జనసంఖ్య గలుగు, మా
త్రన-లేదులే-విలువ

ఉన్నవాళ్ళు చాలును-ఈ
ఉర్వి కధిక భారమేల?
పోనీ రాని తమన్న
పనికిరానిదీ సంఘము

ఈ సంఘం మతతత్వపు
దోషంలో మగ్నమాయె
ఈ సంఘం కులతత్వపు
మోసంలో మగ్నమాయె
ఈ సంఘం అస్పృశ్యత
పాపంలో మగ్నమాయె
ఈ సంఘం పరాన్నభుక్
దోషులతో నిండిపోయె
ఈ సంఘం పరద్రవిణ
ఘస్మరులతో నిండిపోయె

ఇంక నీకు తావెక్కడ?
ఎట్లామనగల విక్కడ?
పోనీరానిస్తే-నీ
పుట్టుచోటు, ఎక్కడన్న?

ప్రిన్సెస్‌లో పుడతావా
ప్రివిలేజ్‌స్ పోయెనయ్యె
పదుగురితోపాటు పుడితె
ప్రత్యేకత లేకపోయె

ఎన్నివిధాలా చూచిన
ఈ భూమికి రాగూడదు.
సాహసించి వస్తావా
జాగ్రత! కనువిప్పిచూడు

కాబట్టి జీవాత్మ
కాందిశీకుడు కమ్ము
మానవేతర యోని
కైన-వెదుకుము దారి

గరీబీ హటావో

గరీబీ హటావో అని
వినగానే ఆనందం
కలుగును, మరి అంతలోనే
కలుగు నిరాశాభావం

బీదరైతు ధాన్యాలను
అమ్మబోతె అగ్గిగాను
కూలివాడు తిండిసరుకు
కొనబోతె కొరివిగాను

తయారైన మార్కెట్టిటు
లవుటకు కారకులెవ్వరు
ప్రజలా ప్రతినిధులా పరి
పాలకులా యెవ్వరు మరి?

ఎరువులధర నింగికెగిరి
తొంగితొంగి చూస్తున్నది
బియ్యంధర యెడిగి యెడిగి
మింటినంటి పోతున్నది

చమురులధర పేరిగి పేరిగి
చదలుతాకి దిగనన్నది
చక్కెరధర హెచ్చి హెచ్చి
చుక్కలంటి పోతున్నది.

పన్నులభారం అప్పుల
భారంతో పస్తులతో
కృంగి నీరసించి, విసిగి
కసిమసంగి క్రోధారుణ
దావానల శిఖాదహ్య
మానహృదయులై న జనులు
నిష్ఠురముగ కంఠమెత్తి.
నినాదాలు చేసినారు.

దోచిదోచి ధాన్యాలను
దాచువారిని హటావో
అంజలితో డబ్బుగుంజు
లంచగొండుల మిటావో
పబ్లిక్ గా ప్రజలదోచు
డిపార్ట్ మెంటు, లహటావో

కులమువారికే ఉద్యో
గాల పెద్ద కాంట్రాక్టుల
లై సెన్సుల పర్మిట్టుల
నిచ్చు స్వార్థుల లహటావో

కష్టాలను చిక్కుకొన్న
కటిక పేదవారినుండి
వడ్డికి వడ్డీలు లాగు
కసాయిలను హటావో

తెలిసి తెలిసి అస్పృశ్యత
కులభేదం పాటించే
స్వార్థుల సంఘద్రోహుల
పకడ్, గీడ్కో ఖిలావో

అప్పుడు యీ నినాదమ్ము
అందమ్మగు నినాదమ్ము
అందాకా యీనాదము
ఎందుకు కొరగాదు సుమ్ము.

భావభాసురుడు

సుందరాకారమ్ము
సుకుమార వేషమ్ము
సుమమార్దవము భావ
మమలమ్ము హృదయమ్ము

కష్టజీవుల జూచి
కంటతడి వెట్టునట
దళితమర్త్యుల జూచి
దయను దైవారునట

ఎంత మానవతా స
మంతభద్రుడు అతడు
ఎంతకారుణ్య భా
వాంతః కరణుడతడు

మత కులాతీత బ్ర
హ్మసమాజ నిష్ఠుడై
అస్పృశ్యతా నాశ
నార్థియై శస్త్రియై

తనకవిత తన జీవి
తము సర్వలోక క
ల్యాణార్థమై నిల్చి
నట్టి దేవులపల్లి

కృష్ణశాస్త్రి యతండు
కవితలకు డాతండు

మనం మనం

అసలు సీసలు ఆడినుండి
తెలుగులదీ తెలగాణము
తెలుగుజాతి, తెలుగుభాస
వెలుగు కనకమునుముందే
తెలుగుతల్లి ధరియించిన
తొలిగర్భము తెలగాణము

ఆంధ్రరాజు లాంధ్రభృత్య
చక్రవర్తు లిక్ష్వాకులు
వరియించి తరించినట్టి
తీయబోడి తెలగాణము

పశ్చిమ చాళుక్య చక్ర
వర్తులా క్రమించి మురిసి
తెలిగన్నడమని చాటిన
కులుకులాడి తెలగాణము

అచటినుండి వ్యాప్తిపొంది
అంతకంత కాక్రమించి
తూరుపుగా దక్షిణముగ
చొరబారిరి తెలగాణులు

దక్షిణాన వ్యాప్తిపొంది
రాయలసీమాంధ్ర లైరి
తూర్పుదిశను వ్యాప్తిపొంది
సాగరాంధ్ర లైరివారె

తన సంతానమును తానె
భక్షించెడు శార్దూలిని
పోలరాదు తెలుగుజాతి
పోలరాదు తెలుగునీతి

రక్తములో రక్తమాయె
రాయలసీమాంధ్ర జాతి
ప్రాణములో ప్రాణమాయె
సాగరాంధ్ర సంతానము

అసలుఆంధ్ర శబ్దమెవరి
దంటే - తెలగాణముదే
తెనుగు తెలుగు శబ్దమెవరి
దేమిటి - తెలగాణముదే

సమానత్వ మెటుపోయెను ?
సౌభ్రాతృత ఎటుపోయెను ?
సమానావకాశ దృష్టి
ఎటు పోయెను ? ఎటు పోయెను ?

—o—

సింహ స్వప్నం

గతరాత్రి కలలోన
గాంధీ కనిపించాడు
ఆ రూపమును చూచి
హదలిపోతిని నేను

ఆవై పు ఈవైపు
అబలాద్వయము లేదు
చేత కర్రయు లేదు
పాదరక్షలు లేవు

పసివాని చిరునవ్వు
పసబోలు నగుమోము
మలినమై శుష్కమై
కనిపించినది నాకు

తప్పుచేసినవాడు
తప్పుకో జూచువలె
భయముతో భక్తితో
ప్రక్కాదిగి నిలిచాను.

పలకరింపగ మనసు
తలచినది తలకినది
చిన్నగా గాంధీజీ
జేజేలు నీ కంటి

వెంటనే కనులలో
విస్ఫులింగముగములు
వెడలినవి నోట వా
గ్బాణములు వెడలినవి

దుష్ట! దురహంకారి
దుర్మార్గ, నాపేరు
ఉచ్చరించిన జిహ్వ
ఊడిపడ లేదురా?

అనగానె సవినయ
మ్మున మనవి చేశాను

సత్యమూర్తి అహిం
సా మూర్తి యీ రీతి
రెచ్చి నన్నిందింప
వచ్చునా గాంధీజీ

అనగానె గాంధీజీ
కనులు నిప్పుకలుమిసె
ముఖమెర్రనై మంట
సెకల మొత్తము లుమిసె

తనువు ఆ పాద మ
స్తమ్ముగా కంపించె
ఓష్ణముల్ చెదరి ఉ
త్తిష్ణములై వొణకె

ఆ దృశ్యమును చూచి
హడలెత్తి పోయాను
పిఱికి తనమున నేను
బిక్కమొగమేశాను

ఏమిటి ఆరాధ
నేమిటి ఆటోప
మేల నన్వించింతు
రెంత మోసము మీది

మద్యపాన నిషేధ
మంతమేల్ సంస్కరణ
మేమి చేసిరి మీరు
మీరు మానవులేన?

ప్రజలు త్రాగిరి ప్రజా
ప్రతినిధులు త్రాగారు
పట్టి శిక్షించేటి
ప్రభువులే త్రాగారు

శిక్ష వేయుట బదులు
లంచాలు భోంచేసి
ఇంటింట బట్టిలు
వెలయింప జేశారు

మగవారు త్రాగారు
మగువలను త్రాగారు
ఆబాల గోపాల
మంతయూ త్రాగారు

మద్యపానము చేసి
మగువలను కొట్టారు
మద్యపానము చేసి
మానవుల నరికారు
పాపాత్ములై యిండ్ల
దోపిడీల్ చేశారు
కన్నియల మాన భంగ
ముల గావించారు

చాలకాలము మనకు
సామ్యవాదము సున్న
సమత కోసము యెన్ని
చావులను చచ్చాము

స్వారాజ్య మొచ్చాక
సమత యేమయి పోయె
స్వార్థమ్ము పెరిగి ని
స్వార్థమ్ము తరిగినది

కులము స్పష్టముగా
తెలిసికొనుటకు యెన్ని
బాహ్య చిహ్నాలు-తో
కలు పేర్ల ప్రక్కలను

కులభావమీనాడు
బలిసిపోయినయట్లు
అలవర్ణ ధర్మము
కలనాడునూ లేదు

చదువులకు సీట్లకై
కులము ప్రాధాన్యము
ఉద్యోగమిచ్చుటకు
కులము ప్రాధాన్యము
పర్మిట్ట నిచ్చుటకు
కులము ప్రాధాన్యము
కంట్రాక్టు లిచ్చుటకు
కులము ప్రాధాన్యమై
లక్షణ నిల్పుటకు
కులము ప్రాధాన్యము

ఉచ్చాసించిన, కులము
నిశ్చాసించిన కులము
కుల శబ్దమున కెంత
బలము కూర్చరిపుడు

ఇట్లాగే సాగితే
యేమగును సంఘమ్ము
ఎపుడు దీనికి విరుగు
డెట్ల సమతకు దారి

అస్పృశ్యతానివా
రణమాట యేమిటి?
నిస్పృహత్వము ప్రబలె
నేటి హరిజనులలో

అస్పృశ్యతా నివా
రణము కావించామ
టంచు వేదిక లెక్కి
దంచి వేస్తున్నారు

గృహములా భూములా
ఒకటేమి యెన్నో కో
రెక్కల తీర్చినట్టు ప్రక
టన్లు చేస్తున్నారు

కాని నిజముగ అంట
రాని తనము పరాసు
అయినదా అభివృద్ధి
అయినదా చెప్పుమరి

హౌ దు యూ ఫీల్ ఇన్
 (How do you feel in)
 థిస్ సొసైటీ అని
 (this society)
 హరిజనుజ్ఞడగవోయ్
 అతడేమిటంటాడో

అంటాడు వినుమరి
 నిస్సంశయమ్ముగా
 తల పగల గొట్టుకొని
 చచ్చిపోవాలని
 అంటాడు వినుమరి

ఇది నేటి భారతము
 ఇవి నేటి స్థితి గతులు
 ఇది సర్వతంత్ర స్వ
 తంత్ర భారత జాతి

అవకాశ వాదులై
 జాతి సంపదనంత
 దోచుకొనుటకు కాదు
 దాచుకొనుటకు గాదు

సామ్యవాదము ప్రజా
 స్వామ్యవాద ముటంచు
 తీర్మానములు చేయ
 తీరునా బాధ్యతలు

సర్వులకు సమముగా
అవకాశము లభించు
మార్గ మన్వేషింప
వలయు నిస్వార్థముగ

ధనమునకు ప్రాధాన్య
మును యిచ్చు సంఘము
పనికిరాదని నమ్ము
భావికాలము నందు

నమ్మవా-స్వార్థము
పెంతువా-ప్రతివాడు
ద్వేషించి తిరుగుబా
టు ను లేవదీస్తాడు

ఆ మాట అనగానె
హడలెత్తి పోయాను
అలికి డయినట్లుగా
కనుతెరచి చూశాను

ఘోరం, భయానకం,
కరుణ రస పూరితం,
ఎదుటింటి ఆసామి
కట్టబడి వున్నాడు
నల్లధనమంతాను
కొల్లబోయిన దంచు
లబలబా నోరు బా
దేసు కుంటున్నాడు

సూక్ష్మశరీరి నెహ్రూ

ఎంత విశాలం ధరిత్రి
అంత బృహన్మూర్తి వీవు
ఎంత ఎత్తు ఆకాశం
అంత ఎత్తు మనిషి నీవు

మా దృష్టికి యీ ధరిత్రి
కుచించుకొని క్రుంగింది
దురదృష్టం ఆకాశం
విరిగి నేల కొరిగింది

ఘూర్జితైను జనసముద్ర
బడబాగ్ని సమాన దుఃఖ
ఘూర్జితమై యీ లోకం
నిరాధారమై పాపం !

మానవ హృదయాలంతా
ఒక్క పెద్ద చితి యయ్యెను
దుఃఖజ్వాలాదగ్ధం
నీ శుభ భోతిక కాయం
ఇంక యేమి మిగిలింది
వట్టి బూడిదే మాకు

మృత్యువులోనుండి జీవ
ముద్భవిల్లునంటారు
వినాశమునుండి పునః
సృష్టి జరుగునంటారు

అట్లాగే మృతిజెందిన
నీదు స్థూల శరీరమున
సూక్ష్మరూప నెహళా సం
సృష్టిని జెందును గావుత.

ఘంటసాల

ఘంటసాల కంఠజనిత
కలనాదం కలగానం
అది కంఠంగాదు వాణి
వీణాజనిత క్షణనం

అది కంఠంగాదు దేవ
దుందుభి నాదమ్ముగాని
అది కంఠంగాదుపాంచ
జన్య నినాదమ్ము గాని
అది కంఠంగాదు శివుని
డమరుక నినదమ్ముగాని

ఆ శారీరం నారద
మహతీ శృతిసోదర్యం
అది తుంబుర నారద-వీ
ణా నిక్షణ సౌందర్యం

నీ కంఠం హావభావ
సాకల్య ప్రతినాదం
నీ కంఠం శృంగారా
ద్భుత వీర ప్రతిరూపం

ఇకమీదట నీ కంఠం
కేవలమది యంత్రస్థం
అయితేనేం నీ కంఠం
అజరం అమరానందం.

జై దుర్గ-జైకాళి

జై దుర్గ జై కాళి
జై మహిషమర్దినీ
జై గౌరి జై చండి
జై యిందిరాగాంధి

జ్ఞంభించి శౌర్య ప్ర
తాపాగ్ని కురిపించి
శత్రు శలభాల
సంఘాతముల వేల్చితే?

ఉత్తుంగ భంగ సా
దృశ్యమ్ముగా పొంగి
ఘూర్ణిల్లి శత్రు పా
తీనాల మ్రింగితే

చెలరేగి ద్రోహిపై
నలిరేగి హర్యక్ష
సాదృశ్యమైసేన
హరిణాల చెండితే

కాలాత్రమై పొంగి
గర్జించి శరవర్ష
ధారలన్ కాడించి
చీల్చి చెండాడితే

వలకంట నెఱుమంట
దా కంట రేయెండ
ఒకట విప్లవ జ్యోతి
ఒకట అభయ జ్యోతి

నీవే మహాశక్తి
నీవరాష్ట్ర విభూతి
నీవ యీ పీడిత
ప్రజల అశాజ్యోతి

ఓంటిమిట్ట

అటు వైపు పర్వతము
లిటువైపు పర్వతము
లీమధ్యగల గుట్ట
శ్రీ మదొంటరిమిట్ట

ఈ యెంటిమిట్ట బ్ర
హ్మాండ్రాది దేవతా
నీక సంసేవ్యమై
నెగడెను ప్రసిద్ధమై

అదె చూడు సుందరీ
ఆపైన గోవురము
దేదీప్యమానమై
దేవయాన విమాన
సంకాశమై కాంతి
సంఘాతమై వియత్
వీధిపై ఎత్తుగా
వెలుచున్నది అదిగొ

అదె చూడనే పరమ
పదము సోపానములు
రాము కొలుపుకు కొంచు
పోవు సోపానములు

సీతా మహాదేవి
శ్రీరామ చంద్రనే
త్రాంబుజముల కాంతి
పుంజపూతమ్ములవి

పరమహంసల పరి
వ్రాజకుల యాత్రికుల
పరమ భక్తుల పాద
పద్మాంకితమ్ము లవి

అలకృష్ణదేవ రా
యల సతీమణుల పా
దాంగద ధ్వని ప్రతి
ధ్వనుల పూతమ్ములవి

రామభక్తుడు పోత
నామాత్య నిత్య పూ
జార్థయాతాయాత
పాదపూతమ్ములవి

రామాభ్యుదయ కర్త
రామభద్ర కవీశ
గండ పెండెర పాద
ముద్రాంకితమ్ములవి

వరభక్త కవి మంద
రము కర్తయైనట్టి
వాసుదాసుని పాద
పద్మాంకితమ్ములవి

అల్లదే ఉత్తుంగ
మవు ధ్వజస్తంభమ్ము
వ్యర్గేశు పురముపై
ధ్వజమెత్తి ఆకాశ
గంగా తరంగిణీ
కల్వార పుష్పసం
సేవితమై జయ
స్తంభమైనది సుమ్ము

ఇది మహా మండపము
ఇది ఆకసము నంత
ఎత్తుగా నిర్మితము
ఇది సుధర్మా సమ
జ్యోకంటె గురుతరము

దేవాదిదేవతలు
 దేవముని నివహములు
 విద్యాధరోప్పరో
 గంధర్వ నివహములు
 అన్యథా శరణమ్ము
 నాస్తి యని యిలకుడిగి
 శ్రీరామరక్షకై
 ప్రార్థింతురను దినము

అది తల్లి భూజాత
 పద పద్మముల జంట
 అది తండ్రి శ్రీరామ
 పద పద్మముల జంట

జీవాత్మ పరమాత్మ
 సాయుజ్యమును పొంది
 అందరికి ఆరాధ్య
 మయైనంట ఆ జంట

ఈ జంట దర్శనము
 మన పుణ్యముల పంట
 ఎల్ల దంపతుల నో
 ములపంట అదియంట

—o—

ఆంధ్రకేశరి

ప్రజలు అందేనే ప్రకాశం
పంతులందే ప్రజానీకం
ప్రజానీకం-ప్రకాశం-అన
దం-అభేదమ్మునకు అర్థం

ఆంధ్రకేశరి ఆంధ్రకేశనా
అఖిల భారతమునకు కేశరి
అతని గూర్చిన భావమే దు
ర్వార వీరావేశ బీజము

సింహముఖ సదృశము వదనము
సింహగర్జన కంఠనాదము
ఆగ్రహాలంకృతము హృదయము-ఉ
దగ్రమైన ఉదారతత్వము

గాంధీయన్నను కాంగ్రెసన్నను
కసిగ కారాగృహము లోపల
త్రోయునాడు స్వరాజ్య పత్రిక
స్థాపనము చేసిన స్వతంత్రుడు

లక్షలక్షలు దేశమునకై
లక్ష్యపెట్టక ధారవోసిన
దేశ సేవాతత్పరుడు ని
శ్శేష పాపుడు, త్యాగశీలుడు

నిర్దయులు. సైమన్ కమిషను
నెదిరి నిలిచిన దేశభక్తుడు
ఎందుజూచిన అందు తానై
ముందుకుఱికిన అభ్యమిత్రుడు¹

పరాక్రాంతకు భరతమాతకు
పారతంత్ర్యము బాపగా-కాం
గ్రేసు నడిపిన యుద్ధ జైత్రా
గ్రేసరాగ్రేసరుడు కేసరి

ఆంధ్రమాతకు ముద్దుబిడ్డడు
ఆంధ్ర జనహృత్ పుష్పషట్ప్పద
మతడు మానవ మానసౌకస
రాజహంసము ఆంధ్రకేసరి

కులమతాల కతీతమై-ని
ర్మలమునైన హృదంతరముతో
సర్వజనహిత కాంక్షచేసిన
సార్వభౌముడు ఆంధ్రకేసరి

¹జయించు కోరికతో శత్రువులపైకి నడచువాడు.

జ్ఞామపీడిత రాష్ట్రమున సం
క్షేమ పథకములెన్నో నడిపిన
ఆంధ్రకేశరి టంగుటూరికి
ఆంధ్రజాతి నమస్కరించును

సర్వజన నుజ్జానదమ్మగు
విశ్వవిద్యాలయము నిలిపిన
ఆంధ్రకేశరి టంగుటూరికి
ఆంధ్రజాతి నమస్కరించును

నేటి భూ సంస్కరణ వాదము
నాడె కేశరి లేవదీసెను
అందుకాతని తలచినంతనే
అఖిల జనులు నమస్కరింతురు

ఎంతకాలం మానవ స్వా
తంత్ర్య భావము ఉండునో-మరి
అంతకాలం ఆంధ్రకేశరి
అంతరంగములందు నిలుచును

ఏచోట శీర్షము భీతిరహితత్వ చి
త్రాన్నత్యమున నిక్కి ధీ ప్రదర్శించునో

ACC NO. 527

ఏచోట జ్ఞానము నిరాటంకముగ-భేద
నిరపేక్షగా-దీక్షగాను కొనసాగునో

894. 8131

ఏచోట మానవులు, దాయభావస్వార్థ
చితులై, తమచుట్టు, అడ్డుగోడలు గట్టి
ముక్కలై, వేరువేరుగ చీలిపోలేదో

NAR

ఏ జ్ఞానరూప గంభీర సీమలనుండి
సత్యవాక్కులు నిరంతరము వెలికురుకునో

6200

ఏ నిరంతర కృషి కృషిత్యఫలము, సం
పూర్ణత్యమును అందుకొన కౌగిలించునో

ఏచోట హేతుబద్ధ సురూప స్వచ్ఛ ప్ర
వంతి శుష్కచారరూప మరుభూమి శు
ష్యత్ సైకతములోన తనరూపు మాయదో

వీచోట భావశుద్ధి క్రియాశుద్ధిముఖ
మై, మేధ నీచేత నడుపబడుచున్నదో

అచోటికే స్వర్గధామానికే సర్వ
తంత్ర స్వతంత్ర ధామానికే, ఓ తండ్రి
నా సోదరులనెల్ల నడిపించు నా తండ్రి.

(రవీంద్రుని where the mind is without fear
అన్నదానికి అనువాదం)

